

Savjetodavna služba u biljnoj proizvodnji

Biotehnički institut - Trg Kralja Nikole bb, 81000 Podgorica
Tel: 081 206 713 Fax: 081 206 712 Mail: extension-nk@t-com.me

ARONIJA HRANLJIVA I LJEKOVITA VOĆKA

Ova voćka je porijeklom iz Sjeverne Amerike, gdje je kao samonikla voćna vrsta najviše zastupljena u Kanadi. Danas se u Evropi najviše gaji u sjevernim djelovima Rusije i Baltičkih zemalja, gdje se još naziva ruska borivnica ili rjabina. U centralnoj Evropi novi zasadi se podižu u Poljskoj, Češkoj, Slovačkoj i na sjeveru Njemačke i Francuske.

Sa uspjehom se može gajiti u oblastima oštre kontinentalne klime i na zemljištima koja nijesu pogodna za gajenje drugih voćnih vrsta. Nema posebnih zahtjeva prema zemljištu tako da se može gajiti na siromašnim, pjeskovitim i kisjelim zemljištima na kojima se duže ne zadržava voda ili pak nivo podzemnih voda nije visok. Ne podnosi gajenje u sjenci, pa je treba gajiti na osunčanim terenima.

Otporna je na niske temperature, pa bez problema podnosi mrazeve od -30 do -35°C. Dobro podnosi kasne proljećne mrazeve i sušu. Otporna je na bolesti i štetočine pa se može gajiti bez upotrebe pesticida.

Aronija je višegodišnji žbun. Vegetativni pupoljci su zašiljeni i pribijeni uz grane dok su cvjetni pupoljci nepravilni, uglavnom zaobljeni i odmaknuti od grana. Cvjetovi su bijele do blijedoružičaste boje skupljeni u cvasti sa 20-tak i više pojedinačnih cvjetova. Medonosna je biljka pa je pčele rado posjećuju. Listovi su debeli, sjajni i glatki tamnozeleno boje. U jesen list dobija jarkocrvenu boju.

Plod aronije je bobica, okruglastog oblika tamnoplave do skoro crne boje posut pepeljkom. Aronija je samooplodna biljka, ali je prilikom podizanja zasada potrebno saditi više sorti.

Za podizanje komercijalnih zasada koriste se kalemljene sadnice. Kao podloga se koristi oskоруša na koju se kalemi željena sorta. Lako se razmnožava nagrtanjem ili položenicama.

Plantažno se uzgaja u sistemu žbunova ili kao stablašica. Kao stablašica sadi se na rastojanju 3x1,5-2m. a u sistemu žbunova 4x2-2,5m. U praksi je češći sistem uzgoja u vidu žbunova.

Žbun se formira tako što se posadjena sadnica u proljeće prekрати na 2-3 pupoljka. Od druge do pete godine ostavlja se 3-5 bujnih dobro razvijenih izdanaka, dok se ostali uklanjaju do osnove. Nakon završenog formiranja u žbunu se nalazi 15-20 izdanaka sa razvijenim bočnim granama koje su obrasle rodnim grančicama. Počinje da radja u trećoj a pun rod donosi u sedmoj godini, nakon čega rod opada pa se stariji izdanci izbacuju iz osnove i zamjenjuju sa bujnim, jednogodišnjim izdancima.

Na ovaj način se osigurava redovan i stabilan prinos po žbunu. Aronija radja 25-30 godina, a vijek zasada se može produžiti regeneracijom žbunova. Prinos aronije se kreće od 12-15 t/ha, odnosno od 10-12 kg. plodova po žbunu.

Berba se obavlja ručno, a u posljednje vrijeme mehanizovano, upotrebom kombajna. Plodovi se lako odvajaju od peteljke.

Plod je opor, slatko nakisjelog ukusa. Može se dugo čuvati jer sadrži materije koje onemogućavaju razvoj mikroorganizama. Pored šećera, plod sadrži pektine, tanine, antocijane, vitamine (P, C, kompleks B vitamina, E), karotin, minerale (Kalijum, Fosfor, Gvoždje, Jod, Bakar, Magnezijum)

Cijedjenjem plodova može se dobiti i do 80% soka tamnorubin boje, a od plodova se pravi kompot, sirup, marmelada, džem, slatko.

Pored hranljivih sastojaka plod je izuzetno bogat biološki aktivnim materijama. Koristi se za snižavanje holesterola u krvi, održavanje elastičnosti krvnih sudova, sprečavanje pojave arterioskleroze i snižavanje krvnog pritiska. Plod je bogat vitaminom P što utiče na normalizaciju zgrušavanja krvi. Preporučuje se i za liječenje malokrvnosti, stomaćnih bolova, bazedeove bolesti (sadrži jod), bolesti bubrega i migrene. Od sušenih plodova pravi se ljekovit čaj.

Najzastupljenije sorte aronije su: Nero, Viking, Altsajska krupnoplodna, Moravska slatkorodna.

Grozdanić Rajko, dipl. inž. polj.